

Verspreiding Slechtvalk en Zeearend in winterhalfjaar

■ *Zeearend en Slechtvalk behoren voor velen tot de meest indrukwekkende roofvogels die in Nederland gezien kunnen worden. Ze zijn echter schaars en dat is één van de redenen waarom waarnemingen systematisch verzameld worden via het BSP niet-broedvogels. Hieronder in het kort wat resultaten.*

Jaarlijks overwinteren er Zeearenden en Slechtvalken in Nederland. Van gebieden als het Lauwersmeer en de Ventjagersplaten weet iedereen dat je er een goede kans hebt om in de winter een Slechtvalk te zien. Zeearend en Zuidelijk Flevoland horen eveneens bij elkaar. Over de periode 1989 tot en met 1993 zijn voor beide soorten alle waarnemingen van pleisterende vogels uit de winterperiode (oktober-maart) op kaart gezet.

Slechtvalk

Figuur 1 toont, per kwartblok, het aantal seizoenen waarin Slechtvalken zijn waargenomen. Gebieden waar Slechtvalken regelmatig worden waargenomen zijn o.a. het gehele Waddengebied, Zuidelijk Flevoland, het Lauwersmeer, rond de Friese meren, verschillende graslandgebieden in West-Nederland, de Midden-Limburgse Maasplassen en de Delta. In de andere delen van het land is de kans op een waarneming minder groot. Opvallend leeg, ondanks de schijnbare overdaad aan voedsel (wa-

tervogels, steltlopers) is het gebied van de grote rivieren in Gelderland. In grote delen hiervan zijn veel vogelaars actief, en is de afwezigheid dus reëel. In vergelijking met de periode 1978-83 (*Atlas van de Nederlandse Vogels*) valt op dat er weinig Slechtvalken zijn gemeld van de Veluwe en uit Drenthe.

In figuur 2 is het maximum aantal per kwartblok weergegeven. Doorgaans is slechts één Slechtvalk per blok gezien. In de bekende gebieden waar Slechtvalken regelmatig overwinteren, zijn er af en toe twee of zelfs meer gezien. Bedenk bij het bekijken van de kaartjes overigens wel dat Slechtvalken een flinke actieradius hebben, en dat een enkele vogel in verschillende blokken kan zijn waargenomen.

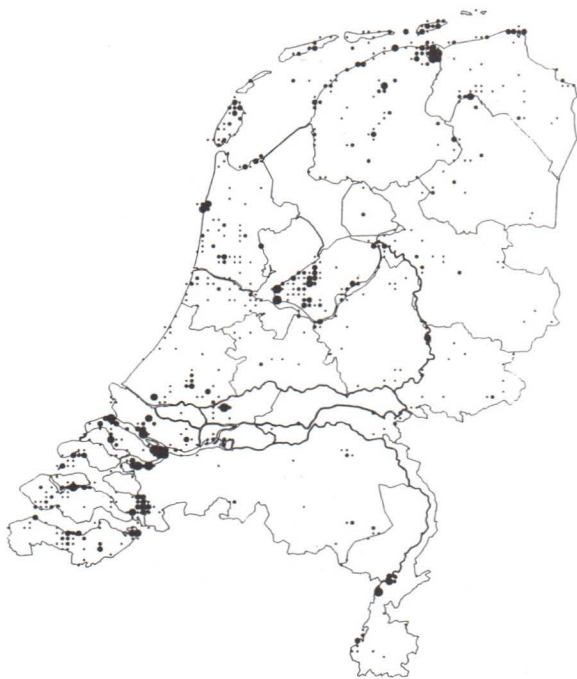
De bij ons waargenomen Slechtvalken zijn afkomstig uit Scandinavië of Midden-Europa (voor recente schattingen van de broedpopulatie in een aantal landen zie tabel 1). Omdat het met de broedpopulaties daar momenteel goed gaat, is het te ver-

wachten dat het aantal waarnemingen in Nederland in de komende jaren nog wat zal toenemen. Het is niet bekend hoeveel Slechtvalken precies in Nederland overwinteren, maar het moeten er meer zijn dan in 1978-83 toen het aantal op 40-70 geschat werd. Alleen al in de Delta werd het aantal overwinterraars voor 1990 op 25-35 vogels begroot (*Bijlsma, Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels*).

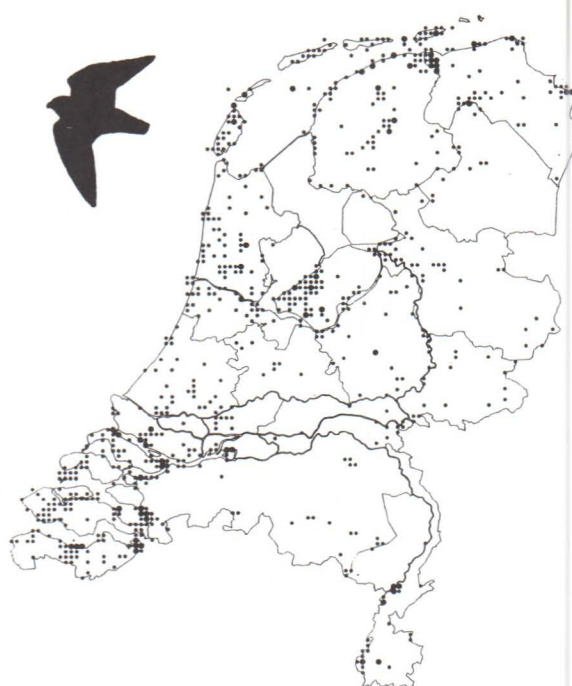
Zeearend

Het waarnemen van een Zeearend heeft nog steeds iets exclusiefs, zoals blijkt uit figuur 3. In de Oostvaardersplassen, de Biesbosch en het Lauwersmeer liggen kwartblokken waar wel eens twee Zeearenden zijn waargenomen. Elders betreft het hooguit één exemplaar. Zeearenden zwerven gedurende de winter flink rond, en één vogel kan derhalve in een groot aantal kwartblokken gezien zijn. Gebieden waar gedurende meer dan twee winters Zeearenden werden gemeld zijn de Oostvaardersplassen, het Lauwersmeer en de Biesbosch. In Drenthe en op de Veluwe werden geen respectievelijk slechts enkele waarnemingen gedaan. In 1978-83 werd de soort hier juist in relatief veel blokken gemeld.

Vrijwel alle Zeearenden die worden waargenomen zijn onvolwassen-

Figuur 1: Slechtvalk. Aantal seizoenen in 1989-93 waarin de soort is waargenomen, weergegeven per kwartblok.

Figuur 2: Slechtvalk. Maximum aantal per kwartblok in 1989-93. Kleine stip = 1, grote stip > 1 ex.

Tabel 1. Aantal broedparen rond 1990 van Slechtvalk en Zeearend in een aantal landen in West- en Noord-Europa.

	Slechtvalk	Zeearend
Finland	100-120	80
Zweden	25-35	100-150
Noorwegen	100	1200-1400
Duitsland	350	140
Groot-Brittannië	1100	11
Ierland	365	0

vogels. Adulte Zeearenden zijn immers strikte standvogels. De in Nederland opduikende Zeearenden zijn vermoedelijk vooral uit Midden- en Oost-Europa afkomstig.

Tabel 1 geeft een overzicht van recente schattingen van het aantal broedparen in een aantal landen in West- en Noord-Europa. De broedvogels in Groot Brittannië zijn het resultaat van een uitzetproject.

Jan van der Winden &
Ward Hagemeijer

Figuur 3: Zeearend. Maximum aantal per kwartblok in 1989-93. Kleine stip = 1, grote stip > 1 ex.

Zeearend
(Bram Rijkssen).